

РЕЦЕНЗИЯ

от

проф. д-р Дияна Янкова

за дисертационния труд на Александър Емилов Костов

на тема

„Двойната идентичност в регионалния разказ на Нова Скотия“

за присъждането на образователната и научна степен „доктор“

в научна област „хуманитарни науки“,

направление 2.1 „Филология“ (канадска култура и литература),

Факултет по класически и нови филологии, Катедра по англицистика и американистика,

Софийски университет „Св. Климент Охридски“

Данни за дисертанта

Александър Емилов Костов е завършил „Английска филология“ през 2012 г., след което продължава своето обучение в МП „Комуникация: език, литература, масмедии“, която завършва успешно през 2014 г. От 2012 г. започва и преподавателската си кариера, първо като учител по английски език в 138 СОУ „Проф. Васил Златарски“ (2012-2013 г.), а след това като хоноруван преподавател по английски език във Факултета по класически и нови филологии, СУ „Св. Климент Охридски“ и като асистент в катедра „Западни езици“ от 2020 г. и асистент в катедра „Африканистика“ от 2021 г.

Данни за докторантурата

А. Костов е зачислен като редовен докторант към катедра „Англицистика и американистика“, ФКНФ, СУ, с научен ръководител проф. д-р Мадлен Данова през 2016 г. Заглавието на дисертационния му труд е „Двойната идентичност в регионалния разказ на Нова Скотия“. По време на докторантурата си Костов е положил успешно предвидените от Закона изпити като е представял редовно отчети пред катедрата за протичането на докторантурата и е получил положителна оценка за работата си от катедрения съвет. Докторантът е отчислен с право на защита през 2019 г. Дисертационният му труд е обсъден на разширено заседание на Катедрата по англицистика и американистика на 25.10.2021 г. и е насочен за външна защита.

На основание на гореизложеното, смятам, че в процеса на обучението на докторанта и при разкриването на процедурата за защита на дисертацията, няма нарушения на ЗРАС или на Правилника на СУ „Св. Климент Охридски“.

Данни за дисертацията и автореферата

Дисертацията е написана на английски език и се състои от 214 стр. Тя включва увод, четири глави, заключение и библиография. Дисертацията си поставя за задача да очертае двойствеността, която присъства в разказите на двама от съвременните канадски писатели, свързани с Нова Скотия, Алистър Маклауд и Д. Р. Макдоналд, като обвърже тази двойственост с амбивалентността на канадската идентичност като цяло. Изборът на писатели, които по-рядко са предмет на критическо внимание и досега не са били разглеждани в съпоставителен план, е като цяло приносен момент на това изследване, както и разглеждането на идентичността на героите им от гледна точка на непрекъснато променящата се канадска идентичност.

Докторантът демонстрира отлично познаване на културния контекст на канадските изследвания, в които централно място заема именно проблематизирането на канадската идентичност. Като идентичност, изградена на базата на културното многообразие на Канада и на идеите на мултикултурализма, канадската идентичност в повечето случаи е разглеждана като транскултурална, променяща се и непрекъснато обновяваща се. На фона на тези теоретични постановки за това какво означава да си канадец, Александър Костов успява да изгради своя теоретична рамка за анализ и осмисляне на този основен за канадското общество проблем.

Разкъсвани между миналото, което е стъпило здраво върху определени традиционни за Нова Скотия идеали и новото време, което подтиква героите към пълно отказване от традициите и нравите на своята общност, повечето от персонажите, с които ни срещат двамата писатели, са дълбоко несигурни в това, какво е да принадлежиш, какво е да си канадец. Но при всеки от писателите и конкретните произведения това е обвързано с различни аспекти на канадския културен живот, задълбочено анализирани от докторанта.

Особено интересна е връзката, която е убедително защитена в дисертацията, между разколебаната идентичност на героите и суровата канадска природа. Изконен проблем както на канадската критика, така и на канадската литература, това се превръща в един от фокусите на дисертацията, като получава нова и добре обоснована трактовка на базата на уникалното развитие на Нова Скотия и културната ѝ география. Заключена десетилетия наред в своята собствена култура, тази канадска провинция е последната, която се отваря към многообразието на Канада и макар и населена от имигранти, тя задълго съхранява първоначално привнесената култура, преди да започне да се усеща натиска на глобализиращите процеси от втората половина на двадесети век. Александър Костов успява чрез задълбочен анализ да покаже болезнения преход между пълната изолация и новото време, който е още по-травматичен на фона на негостоприемната природа в тази част на Канада. Наречена някога „земята, която бог е отредил за Каин“, чрез колебанията и душевните терзания, през които героите на Алистър Маклауд и Д. Р. Макдоналд преминават, тя се превръща в суров, но необходим коректив за тези, които са загубили своята идентичност. Завръщането в тази част на Канада им помага да намерят корените си и макар и да изпитват колебания и съмнения, това се оказва единственият, макар и много труден път към себепознаването.

Другият основен аспект на тази непреодолима двойственост, много добре описана от Дю Бойс, макар и за различен от канадския контекст и успешно използвана от Александър Костов за анализ на героите в разказите, които е избрал, е сблъсъкът с обществото и нормите и предразсъдъците, които са негова неизменна част. Докторантът убедително разкрива как идентичността на героите непрекъснато е разкъсвана между това, което те смятат за важно и достойно за отстояване и това, което обществото им предлага. Завръщайки се в Нова Скотия, те успяват да намерят баланс и в повечето случаи да намерят отговор на въпросите, които ги терзаят.

В представения за защита труд са направени препоръчаните на вътрешното обсъждане промени в текста, като основно е изчистена теоретичната рамка, свързана с дефинирането на идентичността, като докторантът се е отказал от проблематичното използване на идеята на Дю Бойс за двойната идентичност на афро-американците и е обърнал повече внимание на свързването на теоретичните постановки на Чарлз Тейлър с

темата за идентичността в творчеството на писателите от Нова Скотия. По мое мнение би било добре направените в тази първа теоретична част изводи да бъдат използвани и в анализа на произведенията в следващите глави, но Александър Костов е избрал да потърси свой собствен модел на идентичност, който макар и да се отклонява от предложените от Гейлър основни аспекти на формирането на идентичността, предлага нов прочит на това, което стои в сърцевината на идентичността на героите от Нова Скотия.

Като изследовател, който дълги години се занимава с проблемите на канадското общество и канадската идентичност, мога да кажа, че дисертацията представлява добре аргументирано и приносно изследване на един от най-дискусионните проблеми в канадистиката днес, а именно „къде е тук“, ако използваме думите на Нортърп Фрай, като предлага оригинален прочит на двама автори, които са представители на жанра на разказа, смятан за най-характерното изражение на канадското в литературата.

Научни приноси

Изброените от дисертанта три научни приноса обобщават приносния характер на дисертацията. Въпреки че няма никакво съмнение, че „канадският жанр“ в литературата е разказът и предложеният критически прочит и анализ на разказа на Нова Скотия е до голяма степен „пионерско“ дело, както го определя дисертантът, трябва да се отбележи, че това е така не само за България, но и за канадистиката като цяло. Особено важно е свързването на развитието на този жанр с идеята за това „какво е Канада?“, как се изгражда и променя идентичността в тази част на страната.

Идеята за обстойно разглеждане и задълбочен критически прочит на двама автори, които по принцип не са във фокуса на литературната критика, е също много важен принос на тази дисертация.

Безспорно, дисертацията допринася и за разширяване на модела за формиране на идентичността в Канада, като фактът, че Александър Костов се е опитал да изгради свой, приложим модел, е несъмнен принос в литературните изследвания.

Трябва да се отбележи, че дисертацията е написана на много добър английски език, като комплексният, интердисциплинарен подход по никакъв начин не е направил езика на изложението неразбираем.

Публикации и участия в научни форуми

Представените три публикации са част от разработваната от дисертанта тематика и показват задълбочена работа върху темата за канадската идентичност, която е в основата и на предложения дисертационен труд. Много добре е, че две от статиите са на български език, тъй като това е добър начин за популяризиране на канадската литература и култура в България. Третата статия е публикувана от престижното европейско списание *Central European Journal of Canadian Studies*, издание на CEACS, чиито активен член е Александър Костов.

Александър Костов е получил и наградата за „Млад преводач на годината“ за превода на романа „По пътя“ (изд. Парадокс) от Джак Керуак.

Заклучение

В заключение мога да кажа, че дисертацията отговаря на всички изисквания за научен труд и със своите приносни моменти отваря нови перспективи за критическото осмисляне на изграждането на канадската идентичност в литературата на Нова Скотия и Канада като цяло.

На базата на всички гореизложени заключения и изводи, бих искала да препоръчам да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“ в направление 2.1. Филология (канадска култура и литература) на Александър Костов, редовен докторант към Факултета по класически и нови филологии, катедра „Англицистика и американистика“, СУ „Св. Климент Охридски“.

02.02.2022 г.

проф. д-р Дияна Янкова

Департамент „Чужди езици и култури“

Нов български университет